

Kenneth Siedentopf Knigges prædiken 17. søndag efter trinitatis

Taler

Kenneth Siedentopf Knigge
Sognepræst

Dato

22. september 2024

Sted

Jægersborg Kirke

Omstændigheder**Prædikentekster**

Salmernes Bog kapitel 40, vers 2-6

Markusevangeliet kapitel 2, vers 14-22

Salmer

Introitus: Vor Herre, til dig må jeg ty, vers 1-2

Jesus er navnet mageløst

Til himlene rækker din miskundhed, Gud

Helligånd, de frommes glæde

Motet: Et trofast hjerte, Herre min, vers 1

Guds igenfødte, ny-levende sjæle, vers 1-2; 6

O glædelig dag

Korsbæk

Det kan være gavnligt, når vi hører eller læser fra Bibelen, at forsøge at gøre os billeder af dem, vi hører om. At sætte ansigter på. Ser vi karaktertræk i Bibelens persongalleri, som vi også ser i andre? Folk vi kender? Folk, som vi alle sammen kender? Man kunne forestille sig, at man var filminstruktør og skulle finde skuespillere, som man mener kunne udfylde rollerne. Hvem skulle vi så vælge? Sådan, baseret på, hvilke notoriske roller, de ellers har spillet...

For et par søndage siden hørte vi om Jesu besøg hos søstrene Martha og Maria. Prøv engang at forestille jer de fra TV-serien Matador så velkendte søstre Maude og Elisabeth Varnæs i disse roller. Maude, der flagrer nervøst omkring for at holde huset pænt og præsentabelt, og Elisabeth, der roligt sætter sig, taler og lytter, når der aflægges besøg af... ja hvem? Hvem i Korsbæk ville egne sig til at spille rollen som Jesus?

Jeg kan give et hint. Vi hører i evangelierne om, hvordan Jesus kommer til sin hjemby, Nazaret. Folk bliver så oprørte over, hvad han siger, at de jager ham ud af byen. I slutningen af fortællingen om Korsbæk hører vi også om en, der står

frem og afslører sandheden, og som trues til at forlade byen. Han replicerer, stålsat og med en lune som kun en fynbo kan eje: ”Jeg står ved, hvad jeg siger; så må de drive mig ud af byen. Så længe de ikke smider mig i fjorden.”

Siger altså Doktor Hansen, som det selvfølgelig er. Og måske er der allerede nu nogen, der har luret, hvorfor jeg ville vælge netop ham i rollen som Jesus. Men for nemheds skyld vil jeg selv svare; jeg står her jo alligevel.

”Her er lægen – hvor er så patienten?”

Se, Doktor Hansen gør sin entré i TV-serien i en scene, hvor manufakturhandler Arnesen har fået et ildebefindende ved udsigten til de forandringer han aner er kommet til byen med Mads Skjern. Alt det gamle og velkendte vil blive vendt op og ned.

Døren går op, den gode doktor præsenterer sig selv – både for de tilstedeværende fiktive personer og for os som seere. Nærmest programmatisk siger han: ”Ja, her er lægen. Hvor er så patienten?” Der er mange patienter i Korsbæk, og lægen er den, der binder dem sammen; han er den eneste, der ikke skelner til klasseforskelle og familiefejder, men tilser enhver – Maude, der ikke kan finde sjælero; obersten hvis regelrethed skygger for hans hjerte; Stein, der må hjælpes på flugt. Men Mads, den forhærdede... ja, ”farisæer” kalder Ingeborg ham jo ordret lige op i hans åbne ansigt... han har dog ikke brug for lægen, for som han selv siger, og som han er den eneste, der tror på: ”Her går det jo godt.” Det gør det ikke! Og sammen med Ingeborg råber vi ad ham: ”Det er DIG, der er syg i hovedet!” hvorpå dobbeltdørene ind til kontoret lukker sig om ham.

Inden alle lytterne derude finder på at slukke for radioen og tænde for fjernsynet i stedet, så lad os forlade Korsbæk, og i stedet vende blikket mod korset, eller rettere: ham, der bar det for os.

I Markusevangeliet fortælles intet om Jesu fødsel eller barndom, og der er kun spredte bemærkninger om hans herkomst. Pludselig en dag er han der og står lige iblandt os. ”Her er lægen; hvor er så patienten?” kunne han have sagt. I dagens tekst siger han i stedet: ”De raske har ikke brug for læge” – og til dem, der ikke lige fanger metaforen forklarer han: ”Jeg er ikke kommet for at kalde retfærdige men syndere.”

Og som et prægtigt og koncentreret udtryk for, hvad dét vil sige, har vi så lige forinden beretningen om kaldelsen af toldereren Levi.

Kaldelsen af toldereren Levi

Hvis ikke det var fordi vi var presset på tiden lige i dag, så ville jeg have forklaret mere om, hvad det indebærer, at Levi er tolder. Men alting har jo sin tid, og der er Radioavis kl. 11, så i dag må vi tage en smutvej. Tænk derfor på Levi som datidens svar på en parkeringsvagt. Sådan en, som alle hader. Sådan en, der lever af at gøre livet surt for alle os bilister. En hykler, der forråder sine ligemænd og som garanteret får provision ud fra antallet af bøder, han udskrifer.

Nja, okay, nu blev det nok alligevel en tolder i oldtiden, jeg fik beskrevet, og ikke så meget en P-vagt. Håber jeg. Men pointen er i hvert fald, at en mand som Levi er der ikke meget godt at sige om. Der er ikke noget med, at dybest set var han nu meget rar. Næ, vel var han ej. Derfor optræder han i Markusevangeliet også kun som en nærmest ligegyldig birolle. Det er Jesus, der står i centrum her. Det er ham, der ser, hvad der er brug for – nemlig at Levi bliver hevet ud af toldboden, og kommer et helt andet sted hen.

”Følg mig,” siger Jesus. Og han fulgte ham. Sådan. Så kort kan og bør det siges.

Nu er Levi klaret. Men der er meget mere at gøre. Så lad os vende tankerne i retning af os selv. For Jesu spørgsmål lyder stadig. Lige her. Lige nu: ”Her er lægen,” siger han. ”Hvor er så patienterne?”

I sidder så stille. I hørte da godt spørgsmålet, ikke? Hvorfor er der så ikke nogen, der rækker hånden op? I er jo da ikke bare ligegyldige biroller, vel? Er der mon ikke nogen, der har lyst til at give sig selv til kende?

Den skjulte sygdom

Nej, det er der næppe. Ikke her i kirken, i hvert fald. Måske tør du, der sidder derhjemme ved radioen at være mere frimodig. Men normalt er synden ikke noget, vi har lyst til at vise frem og bekende. Og slet ikke, når der er andre til stede. Det sørger skammen for. Effektivt. I kender udmærket alle forsvarsmekanismerne: Vi skjuler den, dækker den til, overdøver den – måske gør vi det ved selvudslettelse, eller ved bortforklaringer, ved at give andre skylden for den, ved at kvæle den i sonende bodshandlinger, lade som om den ikke er der eller ligefrem kaste håndklædet i ringen og bilde sig ind at man frivilligt giver sig hen til et syndigt liv... Vi har hver vores måde at forsøge at kurere synden på eller komme omkring den.

Hver vores måde, der virker lige så godt som at stå på hovedet og spise rå hvidløg i måneskin, for at komme af med sit eksem. I ved, den slags, som får lægen til at himle med øjnene når vi kigger væk, mens han skriver en recept på en salve til 17 kroner, som får det til at forsvinde på to dage. Én dag, hvis bare vi var kommet i tide.

Jesus er vores læge. Åndeligt set. Hvad hudlægen er for vores eksem, er Jesus for den langt mere alvorlige og grundlæggende... ja, ”sygdom,” som Kierkegaard kalder det, ”der fører til døden.” Han ved, hvad vi har behov for, Jesus. Han ved, hvor dårlige vi er til at opsøge ham. Han kender alle vores forsøg på selv at fikse det, der er galt. Og også han himler med øjnene. Vender blikket mod himlen, og beder for vores skyld og på vores vegne om hjælp.

Derfor er det første, han gør i sit offentlige virke, da også at kalde. Kalde os frem. Vise os, at klinikken så at sige er åben. Og sætte det spejl op for os, som gør det klart for os, at alting ikke er som det burde være. Sætte ord og diagnose på alt det, vi skjuler for os selv og ikke tør forholde os til.

Diagnose og behandling

Der er ikke noget mere forløsende og frisættende for et menneske end på dén måde at blive set; at blive læst; blive gennemskuet. Som en løgn, der endelig bliver afsløret - selv om det er pinligt, giver det fred i hjertet. Vi kan løsne grebet om os selv. Og mærke trøsten ved, at vi ikke længere er alene med dét, der gør

ondt.

I mødet med Jesus sættes vi fri. Vi overlades ikke blot med en ubarmhjertig domsfældelse - nej, han bliver hos os; til trods for og uanset hvad vi gemmer og rummer. For det gør den gode læge. Og han udarbejder ovenikøbet en behandlingsplan for os, som vi kan følge. Viser os en anden vej end den, der fører væk fra det sande og gode liv. ”Kom og følg mig,” siger han, ”og du skal se himlen åben.” Kun den, der er frigjort og forløst fra sit eget krampagtige greb, kan rejse sig og følge med.

”Her er lægen. Hvor er så patienten?” Hvad svarer du? Måske synes du egentlig ikke du fejler noget. Men ved du hvad – nu er lægen her, så hvorfor ikke lige gå med ind i konsultationen. Det kunne jo være, I fandt et eller andet. Og bare rolig, han lukker døren. Ingen andre lytter med. Du kan godt være ærlig. Der er tid nok.

Som regel kræver det ikke meget tid dér i lønkammeret, før der dukker noget op. For sådan er et menneskeliv. Ethvert menneskeliv. Du selv ved bedst af alle, hvad der nager dig. Jeg kan kun gætte. Måske har du gjort nogen fortræd. Måske har du løjet. Måske har du trængt dig selv op i en krog. Måske er du bange for, om dine relationer er stærke nok til at holde til sådan en som dig. Måske har du svært ved at fæste tillid. Måske føler du dig overset. Måske tror du, du er utilstrækkelig.

Men hvad det end handler om, så er du endt med at vende dig bort fra Gud. Vende dig bort fra glæden, kærligheden, nærværet, ærligheden, fællesskabet. Og håbet om forandring er for længst blevet til en uvirkelig drøm.

Frisat og forsonet – faste eller fest på Yom Kippur?

Til dig kommer lægen. På husbesøg. Banker på hjertets dør og siger: Her er jeg. Og jeg lytter. Men når dine ord slipper op, så hør på mig. Jeg sætter dig fri. Jeg kalder dig ud. Ud af dit selvskabte mørke. Ud, hvor lyset er så stærkt, at du kan se din opgave som menneske; ud hvor du hører din næstes kald; ud hvor du ser din næste i øjnene; ud hvor DU skaber glæde, ud hvor DU skaber håb, ud hvor

DU kan udfolde kærligheden. Og jeg, jeg går med dig, holder dig i hånden, holder med dig, leder dig - hvor længe det end tager, og hvor meget det end koster dig undervejs. Ja, jeg har faktisk allerede taget regningen for dig. På forhånd. Hvad? Nej, du behøver ikke være medlem af Sygesikring Danmark. Selv tak.

Skulle der blandt dagens kirkegængere være nogen, der har lidt indsigt i jødiske traditioner, så vil det ikke komme som en overraskelse, når jeg antager, at oprinnet her med tolderer Levi foregår på Yom Kippur. Yom Kippur betyder "Forsoningsdagen" og er en jødisk helligdag. Her faster man, og stiller sig således ydmygt an over for Vorherre for at sætte en forsoning i stand, på bagkant af alle de fortidens synder, som Guds udvalgte folk har gjort sig skyldig i.

"Hvorfor faster dine disciple ikke?" spørger de Jesus, lige efter kaldelsen af Levi. "Hvorfor faster de ikke?" Og svaret lyder da: "Hvordan skulle de dog faste? Jeg er jo lige her! Den forsoning, I længes efter, er jo lige her. Ser I det ikke? Nu er der ikke længere grund til anger og begrædelse, men til at løfte hovedet, til at glæde sig og til at feste."

Det gamle er forbi, og noget nyt er opstået, og står levende iblandt jer. Med en lægedom, der rækker ud til enhver. Med en medicin, der som en ung vin er fuld af livskraft, håb og mod, og som - hvis du prøver at hælde den på sække, vævet af den gamle pagts lov og krav, snøret til af synd, skyld og skam; repareret med lapper af soning, ydmygelse, fordømmelse, straf og trusler... disse gamle sække eksploderer, når der hældes denne nye vin på dem.

Ny vin kræver nye sække. Et nyt liv, frit og forløst, kræver en ny indstilling, fremstillet på korsets væv, med tråde af tro, håb og kærlighed.

"Her er jeg!"

"Her er så lægen. Hvor er så patienten?" spørger Jesus, og ser dig ind i øjnene. I hans blik ligger velsignelsen - en accept, et venskab og en kærlighed, der vender op og ned på alt i tilværelsen. Ja, som gør at jeg ser mig selv med helt nye øjne. Og svarer: "Her er jeg."

Jesu blik faldt på den foragtede Levi. Og det falder på dig der sidder dér på kirkebænken, dig der sidder derhjemme og lytter; dig med det gode liv, dig med det splintrede liv, dig med hvad du måske tror er et ligegyldigt liv, dig hvis liv knapt er begyndt endnu, dig hvis liv nærmer sig sin slutning, dig der fik meget, dig der fik men mistede, dig der aldrig synes at have fået noget forærende, dig for hvem livet er en kamp, dig for hvem livet er en leg, dig der ikke kender til sorg, dig der alt for godt ved hvad det er, dig der ved at du har brug for en læge eller brug for hjælp eller brug for andre, dig der ikke har, dig der ikke VED at du har, ja, dig og dig og dig, og mig.

”Følg mig,” siger han til os, og hans ord står som en lysende sprække ind til Guds rige.

Tør vi følge med, er der al mulig grund til at sige:

Lovprisning

Lov og tak og evig ære være dig, vor Gud – Fader, Søn og Helligånd – du som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. AMEN.

Kirkebøn (fra alteret)

Jesus Kristus, dit ord forandrer alting. Du åbner dørene til vores indre mørke. ”Følg mig” siger du, og trækker os ud dér hvor vi kan se os selv og hinanden i barmhjertighedens lys. I dit fællesskab er vi bundet sammen i kærlighed og frihed, i ærlighed og sandhed.

Du rækker din hånd til os, der er faldet – faldet for fristelser, faldet i andres anseelse, faldet ned, faldet i staver, faldet mellem to stole, faldet udenfor – og har vendt os fra dig - i tungsind, i vrede, i forhærdelse, i savn, i håbløshed. Du

griber os og du viser os, hvor vi hører til, og hvad der er for os at gøre.

Skænk os den medicin, den nye vin, der sprænger det gamle – det nye liv, der kravler ud af det gamle.

Derfor beder vi dig for den, der ængstes, den der lider og den der mangler. Vi beder dig for den, der tvinges, udnyttes og undertrykkes. Og som ikke ser anden udvej end selv at gøre det samme.

Væk dem og vær nær hos dem alle. Tag bolig i hjertet hos den, der ødelægger, den der berøver, den der svindler med betroet magt, og den der fører bag lyset. Ja, bag forskansninger og forhærdelsens dobbeltdøre bønfalder vi dig om at sprænge dig vej.

Vi beder dig for vores kirke og menighed her i Jægersborg, for konge og kongehus, for læger og lærere, for plejere og for budbringere, og for det kristne fællesskab ud over hele jorden.

Her er vi, og vi følger - hvor end kærligheds og sandheds vej fører os. Herre, hør vor bøn. AMEN.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

17. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kenneth-siedentopf-knigges-praediken-17-sondag-efter-trinitatis>